

**NHẬN THỨC CỦA GIÁO VIÊN VÀ SINH VIÊN ĐHNN - ĐHQGHN
VỀ VIỆC XÂY DỰNG MỘT BẢNG CHUẨN
CÁC TIÊU CHÍ ĐÁNH GIÁ KẾT QUẢ TTSP**

NGUYỄN THỊ THẠNG
Bộ môn Tâm lý – Giáo dục học

Thực tập sư phạm là một hoạt động thực tiễn của người sinh viên, góp phần rèn luyện cho họ những kỹ năng sư phạm, những phẩm chất và năng lực về nghề nghiệp, hình thành và phát triển xu hướng đúng đắn về nghề, chuẩn bị thái độ sẵn sàng bước vào hoạt động thực tiễn sau này cho sinh viên.

Đánh giá kết quả TTSP của sinh viên là quá trình hình thành những nhận định, những phán đoán về kết quả hoạt động TTSP của sinh viên, dựa vào sự phân tích những thông tin thu được, đối chiếu với những mục tiêu, tiêu chuẩn đã đề ra, nhằm đề xuất những quyết định thích hợp để cải thiện thực trạng, điều chỉnh và nâng cao chất lượng và hiệu quả công tác TTSP của sinh viên.

Chúng tôi thấy, đánh giá kết quả TTSP không đơn thuần là sự ghi nhận thực trạng mà còn là đề xuất những quyết định làm thay đổi thực trạng. Vì thế đánh giá kết quả TTSP của sinh viên được xem là một khâu rất quan trọng trong công tác TTSP nói riêng và qui trình đào tạo người giáo viên Ngoại Ngữ nói chung ở trường ĐHNN - ĐHQG Hà nội.

Để công tác đánh giá kết quả TTSP đạt hiệu quả cao và mang ý nghĩa giáo dục thì việc xây dựng được một bảng chuẩn những tiêu chí đánh giá là việc làm hết sức quan trọng và cần thiết. Nhìn nhận vấn đề này cũng không phải là có ít ý kiến khác nhau.

Chúng tôi đi tìm hiểu nhận thức của giáo viên và sinh viên về vấn đề này thông qua việc điều tra và trao đổi trực tiếp với giáo viên và sinh viên năm thứ 4 (gồm cả giáo viên hướng dẫn TTSP và sinh viên đang TTSP ở nhiều đoàn TTSP khác nhau, năm học: 1998- 1999). Chúng tôi đã đưa ra câu hỏi: Theo đồng chí (bạn) việc xây dựng một bảng chuẩn các tiêu chí để đánh giá kết quả thực tập sư phạm là: Rất cần thiết Cần thiết;Không cần thiết lắm;Hoàn toàn không cần thiết (đánh dấu “ + “ vào ý kiến phù hợp Chúng tôi thu được kết quả:

Bảng 1

<i>Bảng, tiêu chí đánh giá TTSP</i>	<i>Giáo viên</i>	<i>Sinh viên trước khi đi TTSP</i>		<i>Sinh viên trong khi TTSP</i>		<i>Sinh viên sau khi kết thúc TTSP</i>	
Rất cần thiết	89 86,4%	187	74,8%	203	81,26%	106	42,4%
Cần thiết	11 10,68%	54	21,6%	41	16,4%	63	25,2%
Không cần thiết lắm	3 2,91%	5	2%	2	0,8%	56	22,4%
Hoàn toàn không cần thiết	0 0%	4	1,6%	4	1,6%	25	10%

Số liệu ở bảng 1 cho thấy:

- Việc xây dựng một bảng chuẩn các tiêu chí đánh giá kết quả thực tập sư phạm là cần thiết, được đông đảo giáo viên và sinh viên tán thành (gần 97% số giáo viên và gần 83% sinh viên cho rằng việc đó là rất cần thiết và cần thiết).

- Bên cạnh đó có những sinh viên (đặc biệt là khi họ đã kết thúc đợt thực tập sư phạm) cho rằng việc xây dựng một bảng chuẩn các tiêu chí đánh giá kết quả thực tập sư phạm là không cần thiết lắm (25,2%) và thậm chí có tới 10% số sinh viên cho rằng việc đó hoàn toàn không cần thiết.

Lý giải cho quan điểm của họ, chúng tôi biết:

Giáo viên cho rằng cần có một bảng chuẩn các tiêu chí để đánh giá kết quả thực tập sư phạm của sinh viên, bởi có như thế mới phản ánh được thực chất trình độ kỹ năng sư phạm của sinh viên, nó có tác dụng định hướng cho cả hoạt động của giáo viên và sinh viên trong quá trình hướng dẫn và thực tập sư phạm, giúp cho giáo viên và sinh viên điều khiển, điều chỉnh hoạt động của họ cho phù hợp với yêu cầu và nội dung của thực tập sư phạm...

32% số sinh viên sau khi kết thúc đợt thực tập sư phạm cho rằng việc xây dựng bảng tiêu chí này là không cần lắm (có cũng được, không có cũng được) thậm chí trong số đó có tới 10% số sinh viên cho rằng hoàn toàn không cần thiết. Vì cuối cùng kết quả thực tập sư phạm sẽ đều đạt loại khá trở nên và kết quả đó gần ngang nhau ở tất cả mọi sinh viên, do vậy mà việc xây dựng một bảng các tiêu chí để đánh giá kết quả TTSP là không quan trọng (ý kiến của sinh viên). Lý do này hoàn toàn mang tính chủ quan. Còn thực tế để có được một kết quả thực tập sư phạm có ý nghĩa khách quan thì rõ ràng phải có những tiêu chí đánh giá cụ thể để phản ánh thực trạng hoạt động thực tế của sinh viên ở nhà trường phổ thông và để phân biệt được trình độ, năng lực của sinh viên này với sinh viên khác, qua đó nhà trường ĐHSPPNNHN điều chỉnh việc bồi dưỡng tri thức, rèn luyện tay nghề cho sinh viên nhằm đáp ứng nhu cầu đào tạo giáo viên ngoại ngữ có chất lượng cao cho nhà trường phổ thông.

Để tìm hiểu rõ hơn nhận thức của giáo viên và sinh viên về các tiêu chí đánh giá cụ thể, chúng tôi nêu câu hỏi: "Đồng chí (bạn) hãy đánh giá các tiêu chí sau theo các mức độ: Rất quan trọng, Quan trọng, Ít quan trọng, Không quan trọng (đánh dấu "+" vào ý phù hợp). Tiến hành xử lý số liệu thu được theo phương pháp thống kê của J.U.M. Orlôp, được dùng trong những cuộc điều tra với các câu hỏi kín. Chúng tôi có kết quả như sau:

Bảng 2

STT	Các tiêu chí	Điểm trung bình			
		GV	SV _{Bc}	SV _{Du}	SV _{Al}
1	Chuẩn bị tốt giáo án	3,728 2	3,69 2	3,70 2	3,72 2
2	Giảng tập kỹ	2,941 9	3,29 4	2,59 12	2,56 12
3	Nội dung bài giảng chính xác	3,805 1	3,88 1	3,92 1	3,96 1
4	Ngôn ngữ lưu loát	2,28 14	2,58 12	2,88 7	3,39 4
5	Tác phong sư phạm, thái độ, ý thức sinh viên	3,388 3	3,13 5	2,98 4	3,26 5
6	Khả năng sử dụng phương pháp và phương tiện dạy học	3,165 4	2,64 10	2,82 9	3,02 7
7	Khả năng tổ chức của sinh viên	3,116 6	2,58 11	2,74 10	2,75 11
8	Kỹ năng lập và thực hiện kế hoạch	2,941 8	2,56 13	2,71 11	2,76 10

9	Năm vững đối tượng học sinh	2,873 10	2,74 9	2,92 6	2,93 8
10	Mức độ kính trọng, tin yêu của học sinh	3,097 7	2,94 6	2,97 5	3,11 6
11	Hấp dẫn học sinh	2,048 18	2,20 17	1,90 17	1,90 17
12	Thời gian và các khâu lên lớp	2,466 13	2,22 16	2,40 16	2,46 14
13	Mức độ hiểu bài và vận dụng của học sinh	2,475 12	2,76 7	2,88 7	2,86 9
14	Khả năng xử lý các tình huống giáo dục	2,631 11	2,28 15	2,42 15	2,5 13
15	Khả năng giáo dục học sinh và hiệu quả công việc đạt được	3,126 5	3,5 3	3,45 3	3,51 3
16	Lỗi cuốn học sinh tham gia vào bài giảng	2,155 16	2,75 8	2,52 13	2,43 15
17	Hướng dẫn học sinh tự học	2,116 15	2,35 14	2,47 14	2,49 16
18	Hoạt động ngoại khóa	2,097 17	2,172 18	1,884 18	1,892 18

Kết quả cho thấy cả giáo viên và sinh viên đều đánh giá cao các tiêu chí: "Nội dung bài giảng chính xác" (đứng vị trí số 1), "Chuẩn bị tốt giáo án" (tiêu chí đứng thứ 2) tiếp theo là các tiêu chí: Khả năng giáo dục học sinh và hiệu quả công việc đạt được; Tác phong sư phạm, thái độ, ý thức của sinh viên; Mức độ kính trọng, tin yêu của học sinh; Khả năng sử dụng các phương pháp, phương tiện dạy học; Năm vững đối tượng học sinh, Khả năng tổ chức...

- Sự đánh giá một số tiêu chí của giáo viên và sinh viên có sự chênh lệch, (chúng tôi đối chiếu sự đánh giá của giáo viên với sự đánh giá của sinh viên khi họ đã kết thúc đợt thực tập sư phạm) như tiêu chí "Khả năng tổ chức của sinh viên" được giáo viên cho rằng quan trọng hơn, cần thiết hơn so với sinh viên (giáo viên: 3,116; sinh viên: 2,75) hay tiêu chí "Ngôn ngữ lưu loát" lại không được giáo viên chú ý nhiều như sinh viên (giáo viên: 2,28; sinh viên: 3,39). Song những tiêu chí khác đều được giáo viên và sinh viên đánh giá gần như nhau (nếu có sự chênh lệch thì rất nhỏ, không đáng kể). Rõ ràng, hoạt động thực tiễn đã giúp con người ta (giáo viên, sinh viên) có sự nhìn nhận vấn đề xác đáng hơn và thực tế hơn. Thực tế điều tra sinh viên ở những thời điểm khác nhau đã khẳng định rõ hơn điều đó: Sự đánh giá của sinh viên về mức độ quan trọng của một số tiêu chí đã có sự thay đổi rõ ràng ở lần điều tra cuối cùng như tiêu chí "Ngôn ngữ lưu loát" lần đầu đứng thứ 12 (2,58) lần điều tra thứ 2 đứng thứ 8 (2,88) và ở lần điều tra cuối cùng đứng thứ 4 (3,39). Hoặc tiêu chí "Giảng tập kỹ"; "Khả năng sử dụng phương pháp, phương tiện dạy học"; "Lỗi cuốn học sinh tham gia bài giảng"...

- Đặc biệt có những tiêu chí mà cả giáo viên và sinh viên đều đánh giá không cao, đó là: "Hoạt động ngoại khóa"; "Hấp dẫn học sinh"; "Lỗi cuốn học sinh tham gia vào bài giảng"; "Hướng dẫn học sinh tự học"; "Thời gian và khâu lên lớp"...

Điều tra về vấn đề này chúng tôi có nhận xét chung:

Phần lớn giáo viên và sinh viên đều nhận thức được sự cần thiết phải xây dựng một bảng chuẩn các tiêu chí đánh giá kết quả thực tập sư phạm của sinh viên. Điều này hoàn toàn phù hợp với yêu cầu đào tạo, phù hợp với thực tế giáo dục.

Song bên cạnh đó vẫn còn một số giáo viên và sinh viên cho rằng việc xây dựng bảng chuẩn này là không cần thiết, thậm chí có sinh viên cho rằng hoàn toàn không cần thiết. Đây là một sự nhận thức đáng buồn mà chúng ta cần phải xem xét và có sự điều chỉnh, uốn nắn kịp thời. Bởi đánh giá là một khâu quan trọng trong chu trình đào tạo của bất cứ một trường học nào, việc đánh giá đòi hỏi phải toàn diện, khách quan. Do vậy chúng ta không thể, không xây dựng các tiêu chí đánh giá kết quả học tập, rèn luyện tay nghề của sinh viên một cách khoa học, phù hợp với thực tế, với yêu cầu giáo dục.

Cả giáo viên và sinh viên đều nhận thức đúng mức độ quan trọng của những tiêu chí cơ bản đánh giá kết quả thực tập giảng dạy và thực tập chủ nhiệm như: "Nội dung bài giảng (kiến thức chuyên môn)"; "Chuẩn bị giáo án"; "Khả năng giáo dục và hiệu quả"... Ngoài ra họ còn đánh giá một số tiêu chí khác (không có trong phiếu đánh giá thực tập sư phạm) không kém phần quan trọng như: Giảng tập kỹ; Ngôn ngữ lưu loát; nắm vững đối tượng giáo dục (học sinh)... Điều này chứng tỏ rằng chúng ta cần xem xét lại việc xây dựng một bảng chuẩn các tiêu chí đánh giá kết quả thực tập sư phạm sao cụ thể, cơ bản và đảm bảo tính toàn diện, tính khách quan hơn.